

Kollektivtrafikken i transportmodeller. Tilfredsstillende?

Odd I. Larsen

Transportmodellenes oppgave

- a. Beregne verdien på reisetidskomponenter (og endringer som følge av tiltak).**
- b. Beregne etterspørsel (og endringer i etterspørsel som følge av tiltak).**
Input til evaluering av tiltak (bl a N/K-analyse).

Hvorfor modeller og modellberegninger?

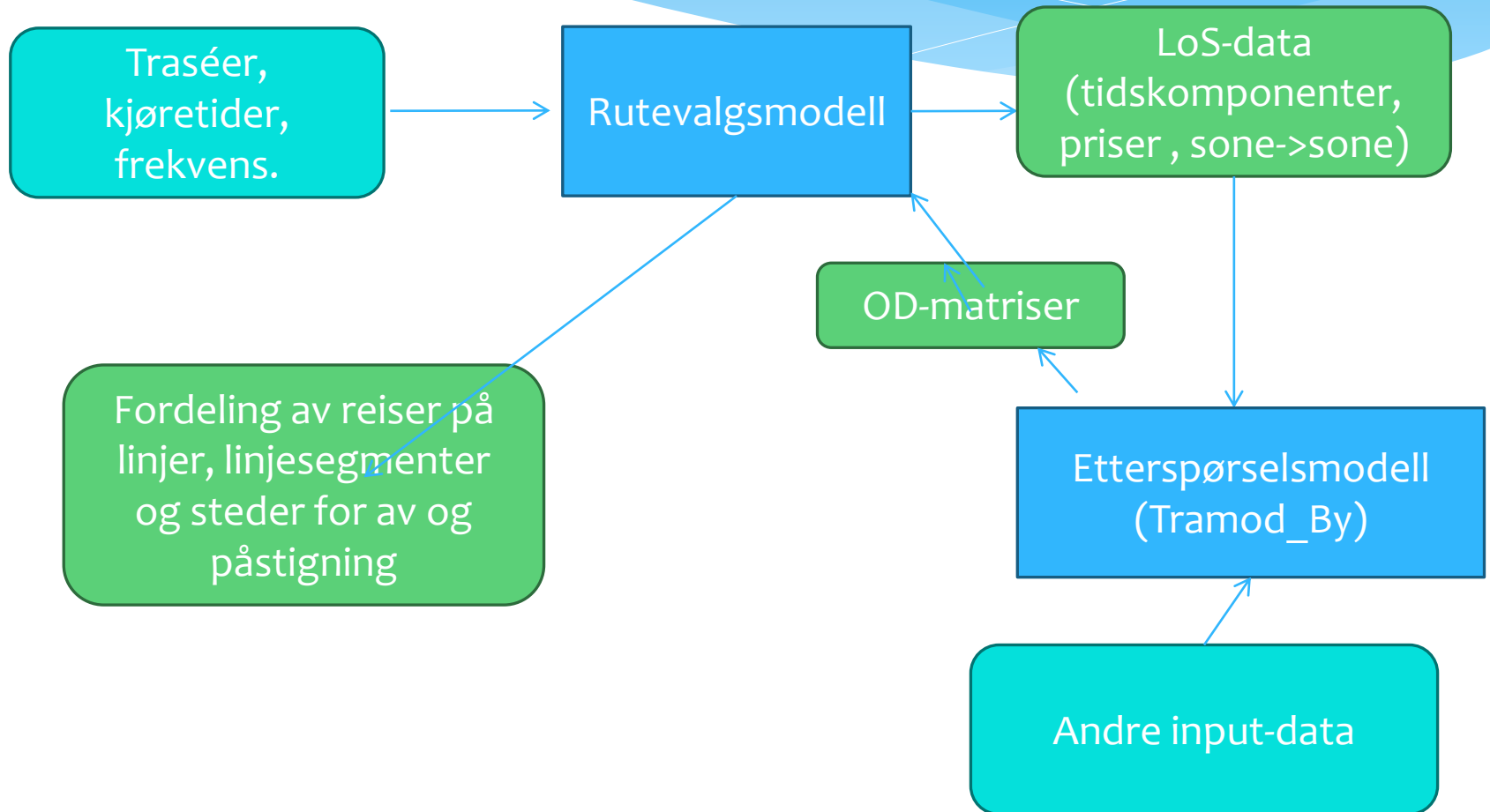
Tramod_By/RTM

- * Behandler reiser kortere enn 100 km én vei.
- * Basert på soneinndeling av modellområdet (grunnkretser).
- * Kollektivtrafikk er én reisemåte av 5.
- * Etterspørselsmodell + rutevalgmodell
- * Etterspørselsmodellen produserer OD-matriser for

Enkel OD-matrise

Fra/Til	Sone 1	Sone 2	Sone 3	Sum fra
Sone 1	0	100	200	300
Sone 2	100	0	60	160
Sone 3	200	60	0	260
Sum til	300	160	260	720

Beregningsgang

Rutevalgsmodellen(e)-generelt

- * **Kommersiell programvare (Cube Voyager eller Emme/3 i Norge)**
- * **Tar OD-matriser (etterspørsel) som input, normalt timestrafikk.**
- * **Fordeler trafikken på hver reiserelasjon (OD-par) på linjer og overgangssteder, samt holdeplasser for av og påstigning.**
- * **"Headway basert"**

Rutevalgsmodellen(e)-koding

- * **Koder rutetilbud for**
  - a) Morgenrush**
  - b) Midt på dagen tilbud (virkedager)**
- * **2 unøyaktigheter:**

Morgenrushtilbud = Ettermiddagsrushtilbud ?
Tilbud på kveldstid og i helger er som regel dårligere enn b).
- * **Koding av rutetilbud må kvalitetssikres!!**
- * **Gangtider veier tungt (sonestørrelse og koding!)**

Eksempel, rutetilbud og rutevalg

<i>Rute</i>	<i>Ombordtid (min)</i>	<i>Avgangsintervall (min)</i>
A	20	30
B	35	20
C	40	15

Hvordan vil trafikantene fordele seg ?

Hva blir gjennomsnittlig ombordtid og ventetid for reiserelasjonen ?

Fordeling med 3 algoritmer, vekt på ventetid = 1,5

<i>Rute</i>	OS	OS-mod	RDT
A {20;30}	0,4000	0,6667	0,5810
B {35;20}	0,6000	0,3333	0,2477
C {40;15}	0	0	0,1713
Gjsn. ombordtid	29,0	25,0	27,1
Komb. ventetid	6,0	10,0	7,3
Vektet totaltid	38,0	40,0	38,1

OS => tidtabellinformasjon benyttes ikke, feil gjennomsnitt

OS-mod => tidtabellinformasjon, men ikke adferdsmessig helt konsistent, feil gjennomsnitt

RDT => tidtabellinformasjon, konsistent, korrekt gjennomsnitt

Inkludert i rutevalg?

- * **Ombordtid (ja)**
- * Sitteplass/ståplass (nei, men visse muligheter)
- * Trengselsgrad (nei, men visse muligheter)
- * **Ventetid (ja, både første og ved overganger)**
- * **Gangtid (ja, men varierende nøyaktighet)**
- * **Overganger (ja)**
- * **Pålitelighet (nei)**
- * **Holdeplasstandard (nei)**
- * **Informasjonskvalitet (nei)**
- * Kostnad (nei – normalt ikke nødvendig for lokaltrafikk)

Tramod_By

- * 5 reiseformål (arbeid, tjeneste, fritid, hent/lev, privat)
- * 5 reisemåter (bilfører, bilpassasjer, kollektivt, sykkel, gang)
- * Turgenerering, destinasjonsvalg og valg av reisemåte.
- * Beregner OD-matriser (etterspørsel) fordelt på reisemåter, reiseformål og tidsperioder.

Input

- * **Sonedata (inkl. parkeringsdata)**
- * **Sonebefolkning segmentert (600 segm.) pr sone**
- * **LoS-data pr reiserelasjon (OD-par)**
  - **Bil: kjøredistanse, kjøretid, bompenger, "ferje info"**
  - **Koll: ombordtid, ventetid, gangtid, ant. påstigninger, enkeltbillettpris, månedskortpris.**
- * **Div. parameterfiler (etter kalibrering)**

Resultat?

- * "Gode" OD-matriser for kollektivtrafikk? - Fasit er problematisk.
- * Resultater på rutenivå er avhengig rutevalgmodellen.
- * Parameterverdier, tester og anvendelser tyder på at Tramod_By responderer greit på endringer i kollektivtilbud mm.
- * -Men, det avhenger av at rutevalgmodellen beregner "riktige" effekter av endringene.

Konklusjoner

- * Vi kunne med fordel hatt bedre modeller for rutevalg i kollektivsystemer.
- * Tramod_By responderer i seg selv OK når det gjelder effekter av kollektivtiltak, men det forutsetter at rutevalgsmodellen gir "riktig" input.
- * De tunge faktorer er med, men ikke alt av betydning for kollektivtrafikanter.